ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများအပေါ် လေ့လာခြင်း(ဖင်လန်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ)

ကိုအောင် (ရန်ကုန်)

နိဒါန်း

ဖင်လန်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ (Republic of Finland) သည် မြောက်ဥရောပတိုက်၏ မြောက်ပိုင်းစွန်းတွင် တည်ရှိသော နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည်။ အနောက်ဘက်တွင် ဆွီဒင်နိုင်ငံ၊ အရှေ့ဘက်တွင် ရုရှားနိုင်ငံ၊ မြောက်ဘက်တွင် နော်ဝေနိုင်ငံတို့နှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်လျက်ရှိသည်။ ဖင်လန်နိုင်ငံ၏ အနောက်ဘက်တွင် ဘော့သ်နီးယားပင်လယ်ကွေ့ (Gulf of Bothnia)နှင့် တောင်ဘက်တွင် အက်စ်တိုးနီးယားကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်းလျက်ရှိသော ဘော့လ်တစ်ပင်လယ် (Baltic Sea)၏ ဖင်လန်ပင်လယ်ကွေ့ရှိသည်။ ဧရိယာ ၃၃၈၄၅၅ စတုရန်းကီလိုမီတာ (၁၃၀၆၇၈ စတုရန်းမိုင်) ကျယ်ဝန်းပြီး လူဦးရေစုစုပေါင်း ၅ ဒသမ ၅ သန်းရှိသည်။ မြို့တော်မှာ ဟယ်လ်ဆင်ကီ (Helsinki) ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံ၏အကြီးဆုံးမြို့လည်းဖြစ်သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် မြောက်အတ္တလန္တိတ်သဘောတူစာချုပ်အဖွဲ့ (North Atlantic Treaty Organization–NATO) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်လာပြီး ကြားနေမူဝါဒကို ကျင့်သုံးရန် အတည်ပြုခဲ့သည်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် Organisation of Economic Cooperation and Development (OECD) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် နေတိုးငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုအဖွဲ့ဝင် (NATO Partnership for Peace) နိုင်ငံအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ဥရောပအတ္တလန္တိတ်မိတ်ဖက်ကောင်စီ (Euro- Atlantic Partnership Council) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအဖြစ်လည်းကောင်း ပါဝင်ခဲ့သည်။

ဖင်လန်နိုင်ငံအုပ်ချုပ်မှုဒေသများ

ဖင်လန်နိုင်ငံအား မြူနီစီပယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ယင်းတို့ကို မြို့များ သို့မဟုတ် မြို့ကြီးများဟုလည်း ခေါ်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်စာရင်းများအရ မြူနီစီပယ် စုစုပေါင်း ၃၀၉ ခုရှိပြီး နေထိုင်သူ ၆၀၀၀ အောက်ရှိသည့် မြူနီစီပယ်မှာ အများစုဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်မှုအဆင့်အနေဖြင့် မြူနီစီပယ်အဆင့်အောက်တွင် ပြည်နယ် ၁၉ ခုနှင့် ပြည်နယ်ခွဲ ၇၀ ရှိသည်။ ယင်းအဆင့်များကို မြူနီစီပယ် အဖွဲ့ဝင်များက အုပ်ချုပ်ပြီး ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုဖြစ်သည့် Aland ဒေသကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့် ဒေသန္တရကောင်စီက အုပ်ချုပ်သည်။ Sami လူမျိုးများအတွက် Lapland ဒေသတွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသရှိပြီး ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဆောင်ရွက်သည်။

အုပ်ချုပ်ရေး

သမ္မတသည် ဖင်လန်နိုင်ငံ၏ အကြီးအကဲဖြစ်သည်။ ယခင်က သမ္မတထံတွင် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ ပိုမိုဆိုင်ခဲ့သော်လည်း ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်အား အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက်တွင် ၎င်း၏အာဏာမှာ လျော့ကျလာခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ သမ္မတသည် ဖင်လန်နိုင်ငံ၏ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်လည်းဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်၏ပြည်ပနိုင်ငံရေး (Foreign Politics) ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအား နိုင်ငံတော်ကောင်စီနှင့်အတူ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုသည်။ နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒဆိုင်ရာကိစ္စကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းများအား အစိုးရအဖွဲ့နှင့်အတူ ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ပြီး ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ

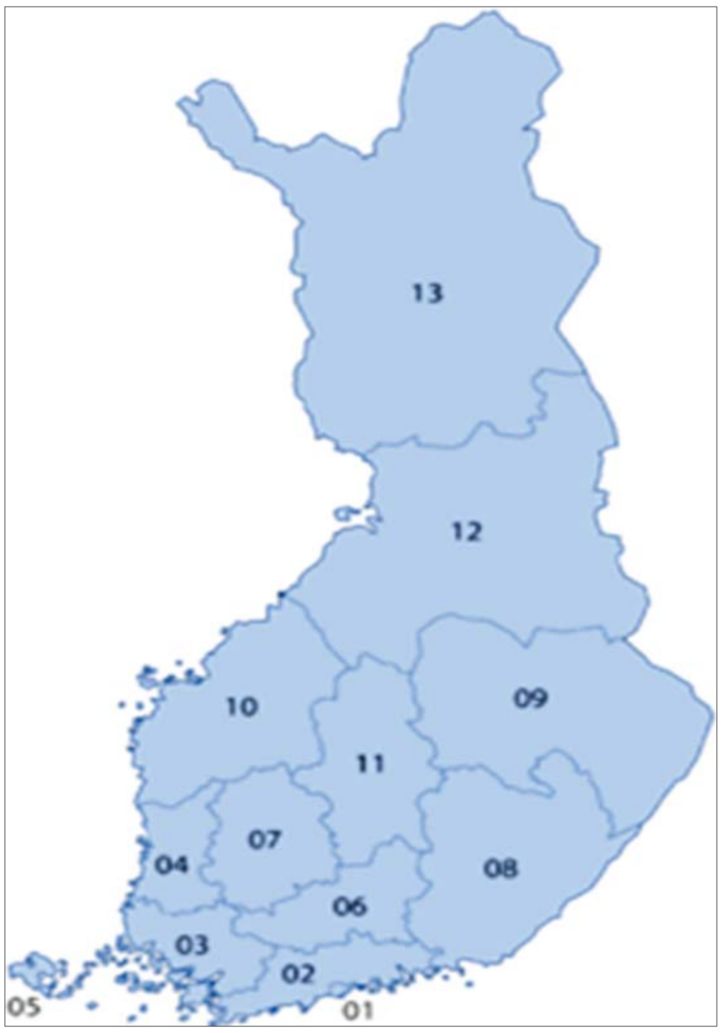

ဖင်လန်နိုင်ငံ၏ မဲဆန္ဒနယ်မြေအလိုက် ကိုယ်စားလှယ် ရရှိမှုများ (၂၀၁၉ ခုနှစ်)

ဒီကရီများထုတ်ပြန်ခြင်း၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်း၊ အချို့သော ရာထူးများအား ခန့်အပ်ခြင်းစသည်တို့ကိုလည်း လုပ်ဆောင်သည်။ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲများကို မဲအများဆုံးရရှိသူအားတိုက်ရိုက်ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့် စနစ်ဖြင့်ကျင်းပပြီး Two Rounds Basis ဖြစ်သည်။ သမ္မတ၏သက်တမ်းမှာ ခြောက်နှစ်ဖြစ်ကာ သမ္မတသက်တမ်းအား တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း နှစ်ကြိမ်ထမ်းဆောင်နိုင်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြီးနောက်တွင် နိုင်ငံရေးပါတီများသည် အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးအတွက် ညှိနှိုင်းမှုများပြုလုပ်ရပြီး အစိုးရအဖွဲ့အား လွှတ်တော်တွင် အများစု၏ထောက်ခံမဲဖြင့် အတည်ပြုဖွဲ့စည်းသည်။ ထို့အတူ လွှတ်တော်အတွင်း အယုံအကြည်မရှိအဆို တင်သွင်းပြီး အစိုးရအဖွဲ့အား ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သည့်ပါတီများမှာ လွှတ်တော်အတွင်းတွင် နေရာရရှိမှု အများစုဖြစ်သောကြောင့် ယင်းကဲ့သို့ ဖျက်သိမ်းမှုမှာ ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲဖြစ်သည်။ အစိုးရအဖွဲ့ထံတွင် အုပ်ချုပ်မှုအာဏာ အများဆုံးရှိပြီး ဥပဒေကြမ်းအများစုအား အစိုးရအဖွဲ့က တင်သွင်းကာ လွှတ်တော်အတွင်းတွင် ဆွေးနွေးမဲခွဲဆောင်ရွက်သည်။ အစိုးရအဖွဲ့အား ဝန်ကြီးချုပ်က ဦးဆောင်ပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ပြီးလျှင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးက အစိုးရအဖွဲ့၌ ရာထူးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။

ဥပဒေပြုရေး

ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် ဥပဒေတစ်ရပ်သာရှိပြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၂၀၀ ရှိသည်။ လွှတ်တော်သက်တမ်းမှာ လေးနှစ်ဖြစ်ပြီး အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (D’Hondt Method Open List Proportional Representation System) ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်။ လွှတ်တော်တွင် အစိုးရအဖွဲ့အားထုတ်ပယ်ခြင်း၊ သမ္မတ၏ ဗီတိုအာဏာအား ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဥပဒေများအား ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သည်။

တရားစီရင်ရေး

တရားစီရင်ရေးသည် Civil Law System ဖြစ်ပြီး သာမန်ရာဇဝတ်မှုများနှင့် တရားမမှုများဆိုင်ရာတရားရုံးများ၊ ပြည်သူများနှင့် အများပြည်သူအုပ်ချုပ်ရေးအကြား တရားစွဲဆိုမှုများအတွက် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တရားရုံးများဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် တရားမမှုများဆိုင်ရာ တရားရုံးများတွင် ဒေသန္တရတရားရုံးများ (Regional Court)၊ ဒေသန္တရအယူခံတရားရုံးများ (Regional Appellate Court) နှင့် တရားလွှတ်တော်ချုပ် (Supreme Court)တို့ ပါဝင်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာတရားရုံးများတွင် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာတရားရုံးများ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တရားလွှတ်တော်ချုပ် (Supreme Administration Court) တို့ ပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် အုပ်ချုပ်မှုအလိုက် အထူးတရားရုံးအနည်းငယ်လည်းရှိပြီး အဆင့်မြင့်အစိုးရအရာရှိကြီးများအား ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ တရားစွဲဆိုသော အမှုများအတွက် စွပ်စွဲပြစ်တင်မှုများဆိုင်ရာဗဟိုတရားရုံး (High Court of Impeachment) လည်းရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲစနစ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲအမျိုးအစားများ

ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် ရွေးကောက်ပွဲအမျိုးအစား လေးမျိုးရှိသည်။ အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသည့် ဖင်လန်နိုင်ငံသားများသည် လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ၊ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲ၊ ဥရောပသမဂ္ဂ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် မြူနီစီပယ်နှင့် မြို့တော်ကောင်စီရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲပေးခွင့်ရှိသည်။

သမ္မတရွေးကောက်ပွဲများအား မဲအများဆုံးရသူအနိုင်ယူစနစ်ဖြင့် ခြောက်နှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်လည်းကောင်း၊ လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများအား အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ဖြင့် လေးနှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်လည်းကောင်း၊ ဥရောပသမဂ္ဂ ရွေးကောက်ပွဲများအား ငါးနှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်လည်းကောင်း၊ မြူနီစီပယ်ရွေးကောက်ပွဲများအား လေးနှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်လည်းကောင်း ကျင်းပသည်။ ဖင်လန်နိုင်ငံသည် ဥရောပလွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၁၄ နေရာ ရှိသည်။ မြူနီစီပယ်များအောက်ရှိ ကောင်တီများအတွက် ကောင်တီကောင်စီ (County Council) များအား ခန့်အပ်ရန် ကောင်တီရွေးကောက်ပွဲများကို ၂၀၂၂ ခုနှစ်မှ စတင်ကျင်းပမည်ဖြစ်သည်။

ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် ဝန်ကြီးချုပ်အား လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအပေါ် အခြေခံ၍ သမ္မတက ခန့်အပ်ပြီး အများအားဖြင့် အကြီးဆုံးပါတီ၏ဥက္ကဋ္ဌအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်လေ့ရှိသည်။ ဖင်လန်နိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်အရ ဝန်ကြီးချုပ်သည် လွှတ်တော်သက်တမ်း လေးနှစ်တာအတွင်း လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းပြီး ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပရန် သမ္မတအား တောင်းဆိုခွင့်ရှိသည်။ ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ ပိုမိုပါဝင်လာစေပြီး ပါတီများ စုပေါင်းကာ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ D’Hondt စနစ်သည် နားလည်အသုံးပြုရန် လွယ်ကူသော်လည်း ပါတီကြီးအချို့အား အသာရစေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၀၇ ခုနှစ်က ကျင်းပခဲ့သော လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ၌ တစ်ဦးပုဂ္ဂလကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအပါအဝင် နိုင်ငံရေးပါတီ ၁၈ ခုမှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၂၀၀၀ ခန့်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးပါတီ ရှစ်ခုမှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသာ ရွေးချယ်ခံခဲ့ရသည်။

ဖင်လန်နိုင်ငံရှိ Aland စီရင်စုတွင် နိုင်ငံ၏လူဦးရေ ၀ ဒသမ ၅ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသဖြစ်ကာ Aland ဒေသလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများအား သီးခြားကျင်းပသည်။ Aland စီရင်စုတွင်ရှိသော နိုင်ငံရေးပါတီများမှာ ဖင်လန်နိုင်ငံ ပြည်မကြီးတွင်ရှိသည့် နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် မတူညီပေ။ Aland ဒေသ လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများတွင်လည်း အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ကို အသုံးပြုသည့်အတွက် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်သည်။ Aland စီရင်စုဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးချုပ်အား လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအပေါ် အခြေခံကာ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ခန့်အပ်ပြီး အများအားဖြင့် အကြီးဆုံးပါတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်လေ့ရှိသည်။

မြူနီစီပယ်ရွေးကောက်ပွဲများကို မြို့များနှင့် အခြား(ကျေးလက်ဒေသ) မြူနီစီပယ်များအတွက် ကျင်းပပြီး ဖင်လန်နိုင်ငံ၏ အခြေခံအကျဆုံး အုပ်ချုပ်မှုအဆင့်ဖြစ်သည်။ မြူနီစီပယ်များတွင် ကောင်စီမန်နေဂျာဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့ရှိပြီး ယင်းကောင်စီအား ရွေးချယ်ရန် ရွေးကောက်ပွဲများကို လေးနှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်ကျင်းပသည်။

ဖင်လန်နိုင်ငံသည် ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာခဲ့ပြီးနောက် ဥရောပသမဂ္ဂ ရွေးကောက်ပွဲများကို ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှ စတင်ကျင်းပခဲ့သည်။

စီရင်စုရွေးကောက်ပွဲများကို ယခင်က ကျင်းပခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၌ စတင်ကျင်းပမည်ဖြစ်သည်။ လူထုဆန္ဒခံယူပွဲများအား ကျင်းပရန် လွှတ်တော်က အဆိုပြုဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ်အထိ ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ နှစ်ကြိမ်သာရှိခဲ့ကာ စာမျက်နှာ ၁၇ သို့

စာမျက်နှာ ၁၆ မှ

၁၉၃၁ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၈၄ ခုနှစ်များတွင် ကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပဒေတစ်ရပ်ပြဋ္ဌာန်းရန် သို့မဟုတ် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲကျင်းပရန် ဖင်လန်နိုင်ငံသား ၅၀၀၀၀ က လက်မှတ်ရေးထိုး တောင်းဆိုပါက လွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးရသော်လည်း လွှတ်တော်အနေဖြင့် အဆိုပြုတောင်းဆိုလာသော လူထုဆန္ဒခံယူပွဲအားလုံးကို ကျင်းပပေးရန် တာဝန်မရှိပါ။

လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများ

ဖင်လန်လွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၂၀၀ ရှိပြီး ရွေးကောက်ပွဲများအား လေးနှစ်လျှင် တစ်ကြိမ် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မှာ ဧပြီလ၏ တတိယမြောက် တနင်္ဂနွေနေ့ဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်၏အဆိုပြုမှုဖြင့် သမ္မတက လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းခွင့်ရှိသည်။ လွှတ်တော်အတွင်း ဆွေးနွေးအတည်ပြုပြီးနောက် လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းရန် အမိန့်ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ပြီး ၅၀ ရက်မှ ၇၀ ရက်အတွင်းရှိ ပထမဦးဆုံးသော တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရသည်။ ဖင်လန်နိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရရှိချိန်မှစတင်ပြီး လွှတ်တော်အား ဖျက်သိမ်းမှု ရှစ်ကြိမ်ရှိခဲ့ကာ ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ဖျက်သိမ်းခဲ့ပြီးနောက် လွှတ်တော်အား ဆောလျင်စွာ ဖျက်သိမ်းမှု မရှိသေးပါ။ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရန်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် အနည်းဆုံးရရှိရမည့် ဆန္ဒမဲအရေအတွက် (Threshold) သတ်မှတ်ထားရှိခြင်း မရှိပါ။

မဲဆန္ဒနယ်များ

ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် မဲဆန္ဒနယ် သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲခရိုင် ၁၃ နယ်ရှိပြီး မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုလျှင် လူဦးရေအပေါ်မူတည်ပြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ခြောက်ဦးမှ ၃၅ ဦးအထိ ရွေးချယ်ခွင့်ရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ခြောက်လအလိုတွင် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်များအတွင်း နေထိုင်လျက်ရှိသည့် လူဦးရေအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ခြွင်းချက်အနေဖြင့် Aland စီရင်စုအတွက်မူ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးကို အစဉ်အမြဲ ရွေးချယ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ လူဦးရေအချက်အလက်စနစ် (Population Information System) မှ အချက်အလက်များကို ကောက်နုတ်တွက်ချက်ပြီး မဲဆန္ဒနယ်များအလိုက် ရရှိသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်ကို အစိုးရက ထုတ်ပြန်ကြေညာသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၁၉ ခုနှစ် လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ကိုယ်စားလှယ်ရရှိမှုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

	မဲဆန္ဒနယ်အမည်	နေရာအရေအတွက်
၁။	Helsinki	၂၂
၂။	Uusimaa	၃၆
၃။	Finland Proper	၁၇
၄။	SataKunta	၈
၅။	Aland	၁
၆။	Tavastia	၁၄
၇။	Pirkanmaa	၁၉
၈။	South-East Finland	၁၇
၉။	Savonia-Karelia	၁၅
၁၀။	Vaasa	၁၆
၁၁။	Central Finland	၁၀
၁၂။	Oulu	၁၈
၁၃။	Lapland	၇

မဲပေးခွင့်နှင့် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်

ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသည့် ဖင်လန်နိုင်ငံသားတိုင်း မဲပေးခွင့်ရှိပြီး နေထိုင်မှုနေရာ (Residence) အား ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုမပြုပါ။ မဲပေးခွင့် မရှိသူများသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်မရှိပါ။ တပ်မတော်သားများလည်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်မရှိပါ။ ထို့အပြင် တရားသူကြီးချုပ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးများကဲ့သို့သော အဆင့်မြင့်အစိုးရအရာရှိများသည် ၎င်းတို့၏ လက်ရှိရာထူးများမှ နုတ်ထွက်ခြင်းမပြုဘဲ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခွင့်မရှိပါ။

ကိုယ်စားလှယ်လောင်း
အမည်စာရင်းတင်သွင်းခြင်း

လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရန် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်စာရင်းများကို ဥပဒေရေးရာဝန်ကြီးဌာန (Ministry of Justice) တွင် မှတ်ပုံတင်ထားသော နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် မဲပေးခွင့်ရှိသော မဲဆန္ဒရှင်များက တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် မဲဆန္ဒနယ်အသင်းအဖွဲ့များက တင်သွင်းခွင့်ရှိသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် မဲဆန္ဒနယ်အသင်းအဖွဲ့များသည် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်စာရင်းများအား ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၄၀ ရက်မြောက်နေ့ ညနေ ၄ နာရီထက် နောက်မကျဘဲ သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်ရှိ ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီများထံ တင်သွင်းရသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီမဟာမိတ်အဖွဲ့များ၏ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အမည်စာရင်းတင်သွင်းမှုနှင့် မဲဆန္ဒနယ်အသင်းအဖွဲ့များ၏ ပူးပေါင်းအမည်စာရင်းများ တင်သွင်းရန် သတ်မှတ်ရက်မှာလည်း အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီများသည် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အမည်စာရင်းများကို ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၃၁ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုရသည်။ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အမည်စာရင်းများကို မဲရုံများတွင် ကပ်ထားကြေညာပါသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီ တစ်ပါတီလျှင် မဲဆန္ဒနယ် တစ်နယ်စီ၌ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအများဆုံး ၁၄ ဦး အမည်စာရင်း တင်သွင်းခွင့်ရှိပြီး အကယ်၍ မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၁၄ နေရာထက်ပိုမို၍ ရွေးချယ်ခံရပါက ယင်းအရေအတွက်အတိုင်း ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများ စုစည်းပြီး ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ မဟာမိတ်များအဖြစ် ဖွဲ့စည်းနိုင်သော်လည်း အဆိုပါ မဟာမိတ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့စီအနေဖြင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အမည်စာရင်းတင်သွင်းသည့် အရေအတွက်မှာ ပါတီတစ်ခုချင်းစီက တင်သွင်းသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအရေအတွက်ထက် မပိုရပါ။

မဲဆန္ဒနယ်အသင်းအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အား သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်အတွင်း မဲပေးခွင့်ရှိသည့် မဲဆန္ဒရှင် အနည်းဆုံး ၁၀၀ ဦးက တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းနိုင်ပြီး မဲဆန္ဒနယ်အသင်းအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့လျှင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦးစီ အမည်စာရင်းတင်သွင်းနိုင်သကဲ့သို့ မဲဆန္ဒနယ်အသင်းအဖွဲ့များ ပေါင်းစပ်ပြီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအများဆုံး ၁၄ ဦး အမည်စာရင်းအား ပူးပေါင်းအမည်စာရင်း (Joint List) အဖြစ် တင်သွင်းနိုင်သည်။ အကယ်၍ မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၁၄ နေရာထက် ပိုမို၍ ရွေးချယ်ခံရပါက ယင်းအရေအတွက်အတိုင်း ရွေးကောက်တင်မြှောက် ခံရမည်ဖြစ်သည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း

ဥပဒေ၌ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလအား တရားဝင်သီးသန့် သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိဘဲ ရွေးကောက်ပွဲနေ့အထိ မဲဆွယ်စည်းရုံးနိုင်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင်မူ မဲရုံအနီးဝန်းကျင်၌ မဲဆွယ်စည်းရုံးခွင့်မပြုပါ။ ဥပဒေအရ နိုင်ငံရေးပါတီ သို့မဟုတ် မဲဆန္ဒနယ်အသင်းအဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့၏ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးအသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာအား အမျိုးသားစာရင်းစစ်ရုံး (National Audit Office - NAO) သို့ တင်သွင်းရသည်။

မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းပြုစုခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၄၆ ရက်မြောက်နေ့တွင် ကွန်ပျူတာစနစ်သုံး မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းကို လူဦးရေစာရင်းပြုစုရေးအေဂျင်စီ (Digital and Population Data Services Agency) က ပြုစုရသည်။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၅၁ ရက်အလိုတွင် လူဦးရေအချက်အလက်စနစ် (Population Information System) ၌ရှိသော အမည်၊ သက်သေခံကုဒ်အမှတ်၊ မဲဆန္ဒနယ်၊ နေထိုင်ရာ မြူနီစီပယ်၊ မဲရုံ အမည် စသည့်ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူများ၏ အချက်အလက်များအား မဲဆန္ဒရှင် စာရင်းအဖြစ် ပြောင်းလဲပြုစုခြင်းဖြစ်သည်။ မဲဆန္ဒရှင် စာရင်းကို ရွေးကောက်ပွဲနေ့ မတိုင်မီ ၄၁ ရက်အလိုတွင် လူဦးရေစာရင်းပြုစုရေးအေဂျင်စီက အများပြည်သူ သိရှိရန် ကပ်ထားကြေညာသည်။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၂၄ ရက်ထက် နောက်မကျဘဲ မဲပေးကတ်များအား မဲဆန္ဒရှင်များထံ ပေးပို့သည်။ အဆိုပါကတ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲနေ့၊ ကြိုတင်မဲပေးရမည့်ကာလ၊ သက်ဆိုင်ရာမဲဆန္ဒနယ်အတွင်းရှိ ကြိုတင်မဲပေး ရမည့် မဲရုံနေရာများ၊ ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် မဲပေးရမည့် မဲရုံလိပ်စာ၊ ရွေးကောက်ပွဲအာဏာပိုင်များ ထံ ဆက်သွယ်ရမည့် လိပ်စာအချက်အလက်များ ပါဝင်သည်။ မဲစာရင်းများကို မဲရုံများတွင်လည်း ကပ်ထားသည်။

မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းတွင် အမည်မပါရှိသူများသည် မဲပေးခွင့်ရှိသူများဖြစ်ပါက ရွေးကောက်ပွဲနေ့ မတိုင်မီ ၁၆ ရက်ထက် နောက်မကျဘဲ လူဦးရေစာရင်းပြုစုရေးအေဂျင်စီထံ လျှောက်ထားနိုင်သည်။ လူဦးရေစာရင်းပြုစုရေး အေဂျင်စီက ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၁၃ ရက်ထက် နောက်မကျဘဲ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရပြီး အဆိုပါဆုံးဖြတ်ချက်အား လက်ခံနိုင်ခြင်း မရှိသူများသည် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးတရားရုံးများထံ ဆုံးဖြတ်ချက်ထုတ်ပြန်အပြီး ခုနစ်ရက်အတွင်း အယူခံလွှာတင်သွင်းနိုင်သည်။ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး တရားရုံးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးအပြတ်ဖြစ်သည်။

မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းသည် ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၁၂ ရက်တွင် အတည်ဖြစ်ပြီး ယင်းနေ့နောက်ပိုင်းတွင် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းအား ပြင်ဆင်၊ ဖြည့်စွက်၊ ပယ်ဖျက်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိပါ။ ခြွင်းချက်အနေဖြင့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးတရားရုံး သို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တရားလွှတ်တော်ချုပ်ထံ တင်သွင်းသည့် အယူခံအမှုများအနက် ယင်းနေ့ကျော်လွန်ပြီးနောက်ပိုင်း၌ မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းတွင် ပါဝင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခံရသည့် မဲဆန္ဒရှင်အမည်စာရင်းကို ထပ်မံထည့်သွင်းနိုင်ပြီး အဆိုပါမဲဆန္ဒရှင်သည် တရားရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မဲရုံထံယူဆောင်လာရပြီး သက်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲအာဏာပိုင်များထံ ပြသရသည်။

မဲပေးခြင်း

မဲပေးခွင့်ရှိသည့် မဲဆန္ဒရှင်များသည် ကြိုတင်မဲပေးရန် သတ်မှတ်ထားသည့် ကာလအတွင်း၌ ကြိုတင်မဲပေးခြင်း သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် မဲပေးခြင်းကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး နိုင်ငံပြင်ပတွင် နေထိုင်သော မဲဆန္ဒရှင်များသည် စာတိုက်မှတစ်ဆင့် မဲပေးနိုင်သည်။

ကြိုတင်မဲပေးခြင်း

နိုင်ငံပြင်ပတွင် ကြိုတင်မဲပေးသည့် ကာလမှာ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၁၁ ရက်မြောက်နေ့ (ဗုဒ္ဓဟူးနေ့) မှ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၈ ရက်မြောက်နေ့ (စနေနေ့) အထိဖြစ်ပြီး ဖင်လန်နိုင်ငံအတွင်းတွင် ကြိုတင်မဲပေးသည့် ကာလမှာ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၁၁ ရက်မြောက်နေ့ (ဗုဒ္ဓဟူးနေ့) မှ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၅ ရက်မြောက်နေ့ (အင်္ဂါနေ့) အထိ ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတွင်းရှိ ပုံမှန်ကြိုတင်မဲပေးသည့် မဲရုံများမှာမြူနီစီပယ်ရုံးများနှင့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်များက သတ်မှတ်ပေးထားသည့် အခြားနေရာများ၌ တည်ရှိပြီး နိုင်ငံပြင်ပ၌ သက်ဆိုင်ရာ ဖင်လန်သံရုံးများတွင် ဖွင့်လှစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် မြူနီစီပယ်တစ်ခုလျှင် ကြိုတင်မဲရုံ အနည်းဆုံး တစ်ရုံရှိပြီး မဲဆန္ဒရှင်များသည် ၎င်းတို့နေထိုင်ရာ မြူနီစီပယ်အတွင်းရှိ ကြိုတင်မဲရုံ၌ မဲပေးခွင့်ရှိသည်။

ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် အထူးကြိုတင်မဲရုံများအား ဆေးရုံများ၊ အကျဉ်းထောင်များနှင့် အခြားသတ်မှတ်ထားသည့် အဖွဲ့အစည်းနေရာများတွင် ဖွင့်လှစ်သည်။ ဆေးကုသမှုခံယူနေသူ သို့မဟုတ် အကျဉ်းကျနေသူ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ အစည်းနေရာများနှင့် သက်ဆိုင်သူများသာ ယင်းမဲရုံများတွင် ကြိုတင်မဲပေးခွင့်ရှိသည်။ ကြိုတင်မဲပေးရုံများသို့ သွားရောက်မဲမပေးနိုင်သူများ သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် မဲရုံသို့ သွားရောက်မဲမပေးနိုင်သူများအတွက် အိမ်၌ အထူးကြိုတင်မဲပေးခွင့် ပြုထားသည်။ အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်အား တရားဝင်ကူညီစောင့်ရှောက်ပြီး တစ်အိမ်တည်း အတူနေသူသည်လည်း ယင်း“အိမ်၌အထူးကြိုတင်မဲ”အား ပေးခွင့်ရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိက ၎င်းတို့၏ နေအိမ်သို့သွားရောက်ကာ ကြိုတင်မဲပေးစေပြီး မဲလက်မှတ်များ စုစည်းသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကာလအတွင်း၌ ဖင်လန်သင်္ဘောများပေါ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူများလည်း သင်္ဘောပေါ်၌ ကြိုတင်မဲပေးခွင့်ရှိသည်။ သင်္ဘောပေါ်၌ ကြိုတင်မဲပေးခြင်းကို ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ၁၈ ရက်ထက်နောက်မကျဘဲ စောနိုင်သမျှ စောစောပြုလုပ်ရသည်။

ကြိုတင်မဲပေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ

ကြိုတင်မဲပေးသူသည် မဲရုံသို့ရောက်သည့်အခါ သက်သေခံကတ်ပြားပြသရပြီး မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းတွင် ပါဝင်သူဟုတ်/မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိက စိစစ်ပြီးသည့်အခါ ကြိုတင်မဲလက်မှတ်ကိုရရှိသည်။ မဲဆန္ဒရှင်များသည် မဲရုံအတွင်းရှိ ဆန္ဒပြုခန်း (Polling Booth) သို့ သွားရောက်ကာ မိမိဆန္ဒပြုလိုသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ နံပါတ်အား မဲလက်မှတ်ပေါ်တွင် ရေးသားရသည်။ ကြိုတင်မဲပေးသူသည် ၎င်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် မဲဆန္ဒနယ်အတွင်းရှိ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦးကိုသာ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိသည်။ *(ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်)*

> **ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် အထူးကြိုတင်မဲရုံများအား ဆေးရုံများ၊ အကျဉ်းထောင်များနှင့် အခြားသတ်မှတ်ထားသည့် အဖွဲ့အစည်းနေရာများတွင် ဖွင့်လှစ်သည်။ ဆေးကုသမှုခံယူနေသူ သို့မဟုတ် အကျဉ်းကျနေသူ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ အစည်းနေရာများနှင့် သက်ဆိုင်သူများသာ ယင်းမဲရုံများတွင် ကြိုတင်မဲပေးခွင့်ရှိသည်။ ကြိုတင်မဲပေးရုံများသို့ သွားရောက်မဲမပေးနိုင်သူများ သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် မဲရုံသို့ သွားရောက်မဲမပေးနိုင်သူများအတွက် အိမ်၌ အထူးကြိုတင်မဲပေးခွင့် ပြုထားသည်**

ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများအပေါ် လေ့လာခြင်း(ဖင်လန်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ)

ကိုအောင် (ရန်ကုန်)

ယမန်နေ့မှအဆက်

တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ မဲဆန္ဒနယ် အမည်များနှင့် ၎င်းတို့အတွက် အမှတ်စဉ်များပါရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းစာရင်းချုပ် (Master List of Candi–dates) ကို ကြိုတင်မဲပေးရုံများတွင် ကပ်ထားသည်။ သက်ဆိုင်ရာ မဲရုံနှင့်ဆိုင်သည့် မဲဆန္ဒနယ်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းစာရင်းကို ကြိုတင်မဲရုံအတွင်းရှိ ဆန္ဒပြုခန်း (Polling Booth) တွင် ကပ်ထားသည်။ မဲပေးပြီးသည့်အခါ မိမိရေးသားထားသည့် အမှတ်စဉ်ကို မမြင်စေရန် မဲလက်မှတ်ကိုခေါက်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိထံတွင် တံဆိပ်တုံး ရိုက်နှိပ်ရသည်။ ယင်းမဲလက်မှတ်ကို အညိုရောင်စာအိတ်အတွင်းသို့ထည့်ပြီး နောက်တွင် မဲဆန္ဒရှင်က အပေါ်စာကို လက်မှတ်ရေးထိုးရသည်။ ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိက မဲလက်မှတ် ထည့်သွင်းထားသည့် အညိုရောင်စာအိတ်ကို ချိပ်ပိတ်ပြီးနောက် ယင်းအပေါ်စာနှင့်အတူ အခြားစာအိတ်တစ်လုံးအတွင်းသို့ ထပ်မံထည့်သွင်းသည်။ အဆိုပါစာအိတ်များကို ကြိုတင်မဲပေးသူနေထိုင်သည့် မြူနီစီပယ်ရှိ ဗဟိုမြူနီစီပယ်ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့ထံသို့ ပေးပို့ရသည်။

စာတိုက်မှတစ်ဆင့်ဆန္ဒမဲပေးခြင်း

နိုင်ငံပြင်ပရောက် ဖင်လန်နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် ကြိုတင်မဲ သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် မဲပေးခြင်းမပြုနိုင်ပါက စာတိုက်မှတစ်ဆင့် မဲပေးနိုင်သည်။ စာတိုက်မှတစ်ဆင့် မဲပေးရန် လိုအပ်သော စာရွက်စာတမ်းများကို ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ သုံးလ ကြိုတင်တောင်းခံရသည်။ မဲဆန္ဒရှင်သည် မိမိ၏အိမ်တွင် အနည်းဆုံး သက်သေ နှစ်ဦးထားရှိကာ မဲပေးနိုင်ပြီး ယင်းသက်သေ နှစ်ဦးက အဆိုပါဆန္ဒမဲသည် လွတ်လပ်စွာ လျှို့ဝှက်မဲပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံလက်မှတ် ရေးထိုးပေးရသည်။ ဆန္ဒပြုပြီးသည့် မဲလက်မှတ်ကို ချိပ်ပိတ်ပြီး မဲလက်မှတ်စာအိတ်အတွင်းသို့ ထည့်သွင်းရသည်။ မဲဆန္ဒပြုပြီးကြောင်း အပေါ်စာကို ဖြည့်ပြီး ယင်းအပေါ်စာနှင့်အတူ မဲလက်မှတ်စာအိတ်ကို အခြားစာအိတ်တစ်ခုအတွင်းသို့ထည့်ကာ ချိပ်ပိတ်ပြီးနောက် ဖင်လန်နိုင်ငံအတွင်း ၎င်းနေထိုင်ရာ မြူနီစီပယ်ရှိ ဗဟိုမြူနီစီပယ် ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့ထံ ပြန်လည်ပေးပို့ရသည်။ စာတိုက်မှတစ်ဆင့် ပေးသည့် ဆန္ဒမဲများကို ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ သောကြာနေ့တွင် ဖင်လန်နိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိရန် မဲဆန္ဒရှင်က တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။

ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် ဆန္ဒမဲပေးခြင်း

မဲရုံများကို နံနက် ၉ နာရီမှ ည ၈ နာရီအထိ ဖွင့်လှစ်သည်။ မြူနီစီပယ်တစ်ခုစီတွင် အနည်းဆုံး မဲရုံတစ်ရုံရှိပြီး ပျမ်းမျှအားဖြင့် မဲရုံ ၂၀၀၀ ခန့်ရှိသည်။ မဲဆန္ဒရှင်များသည် ၎င်းတို့အမည်ပါရှိရာ မဲရုံတွင်သာ မဲပေးရပြီး ယင်းမဲရုံအမည်မှာ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ၎င်းတို့ထံ ပေးပို့ထားသော မဲပေးကတ်တွင် ဖော်ပြပါရှိသည်။ မဲရုံတစ်ရုံလျှင် အဖွဲ့ဝင် ငါးဦးစီပါသော ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့က ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်သည်။ မဲရုံသို့ရောက်သည့်အခါ သက်သေခံကတ်ပြား ပြသရပြီး မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းတွင် ပါဝင်သူဟုတ်/မဟုတ်၊ ကြိုတင်မဲပေးထားခြင်း ရှိ/မရှိကို စစ်ဆေးပြီးနောက်တွင် မဲလက်မှတ်ထုတ်ပေးသည်။ မဲဆန္ဒရှင်များသည် မဲရုံအတွင်းရှိ ဆန္ဒပြုခန်း (Polling Booth) သို့ သွားရောက်ကာ မိမိဆန္ဒပြုလိုသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ နံပါတ်ကို မဲလက်မှတ်ပေါ်တွင် ရေးသားရသည်။ မဲဆန္ဒနယ်အမည်များနှင့် ၎င်းတို့အတွက် အမှတ်စဉ်

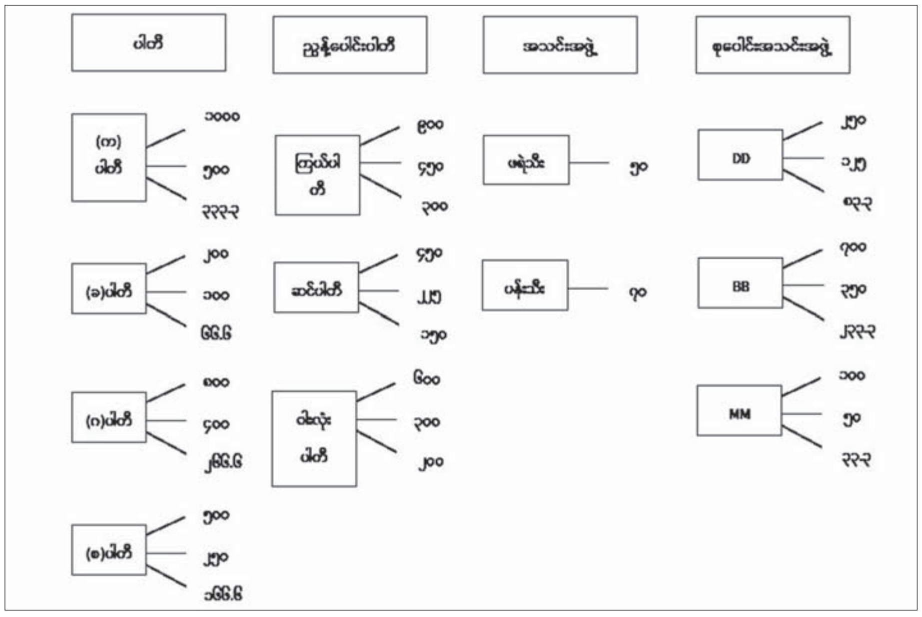

ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအပေါ်ကိုယ်စားလှယ်နေရာရရှိပုံတွက်ချက်မှုဇယား

များပါရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းစာရင်းချုပ် (Master List of Candidates) ကို မဲရုံအတွင်းရှိ ဆန္ဒပြုခန်း (Polling Booth)တွင် ကပ်ထားသကဲ့သို့ မဲရုံအတွင်း အခြားသော သင့်လျော်ရာနေရာတွင်လည်း ကပ်ထားသည်။ မဲပေးပြီးသည့်အခါ မိမိရေးသားထားသည့် အမှတ်စဉ်ကို မမြင်စေရန် မဲလက်မှတ်ကိုခေါက်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့ဝင်ထံတွင် တံဆိပ်တုံး ရိုက်နှိပ်ပြီးနောက် မဲရုံအတွင်းရှိ မဲပုံးအတွင်းသို့ ထည့်သွင်းရသည်။

မဲရလဒ်များစုစည်းရေတွက်ခြင်းနှင့် ထုတ်ပြန် ကြေညာခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာကော်မတီသည် ရွေးကောက်ပွဲနေ့၌ ၁၅:၀၀ နာရီအချိန် (အထူးအခြေအနေများ၌ နေ့လယ် ၁၂:၀၀ နာရီ)တွင် စတင်ပြီး ကြိုတင်မဲများ၊ စာတိုက်မဲများကို ရေတွက်သည်။ ဗဟိုမြူနီစီပယ်ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့များထံမှ ပေးပို့လာသော ကြိုတင်မဲပါရှိသည့် စာအိတ်အညိုများကို ဖွင့်ဖောက်ရေတွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ည ၈:၀၀ နာရီ၌ မဲရုံမပိတ်မီ ကြိုတင်မဲရလဒ်များ အဆင်သင့်ဖြစ်နေရန် ယင်းကဲ့သို့ရေတွက်ခြင်းဖြစ်ပြီး ယင်းအချိန်မတိုင်မီ မဲဆန္ဒနယ်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီများသည် မည်သည့် ရေတွက်စစ်ဆေးမှုကိုမျှ ပြုလုပ်ခွင့်မရှိပါ။

ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နေ့၏ ည ၈:၀၀ နာရီ၌ မဲရုံပိတ်ပြီးသည့်အခါ မဲလက်မှတ်များကို ကနဦးအဆင့် စတင်ရေတွက်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့က ဗဟိုမြူနီစီပယ် ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့များထံ သက်ဆိုင်ရာမဲဆန္ဒ နယ်အလိုက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးစီ ရရှိသည့် မဲအရေအတွက်များကို အကြောင်းကြားရသည်။ ဗဟိုမြူနီစီပယ်ရွေးကောက်ပွဲ ဘုတ်အဖွဲ့က အဆိုပါမဲရလဒ်များအား ဥပဒေရေးရာဝန်ကြီးဌာနက ဆောင်ရွက်သော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အချက် အလက်စနစ် (Election Information System) ရှိ တွက်ချက်မှုစနစ်အတွင်းထည့်သွင်းသည်။ ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့က မဲလက်မှတ်များကို ထုပ်ပိုးပြီး မဲဆန္ဒနယ်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီထံ ချက်ချင်းပို့ဆောင်ရသည်။ ကနဦး ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များကို ရွေးကောက်ပွဲနေ့ ညတွင် သိရှိနိုင်ပြီး မဲရုံပိတ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကြိုတင်မဲရလဒ်များကို ကြေညာသည်။

မဲဆန္ဒနယ်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီသည် မဲလက်မှတ်များအား ရွေးကောက်ပွဲပြီး နောက်တစ်နေ့ (တနင်္လာနေ့) နံနက် ၉:၀၀ နာရီတွင် ပြန်လည်ရေတွက်ပြီး ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ညနေ ၁၈:၀၀ နာရီ မတိုင်မီ အပြီးရေတွက်ရသည်။ ယင်းနေ့တွင်ပင် သက်ဆိုင်ရာမဲဆန္ဒနယ်အလိုက် နောက်ဆုံးမဲရလဒ်များကို မဲဆန္ဒနယ်ဆိုင်ရာရွေးကောက်ပွဲကော်မတီက အတည်ပြုရပြီး ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအား အသိအမှတ်ပြုလွှာများ ထုတ်ပေးသည်။

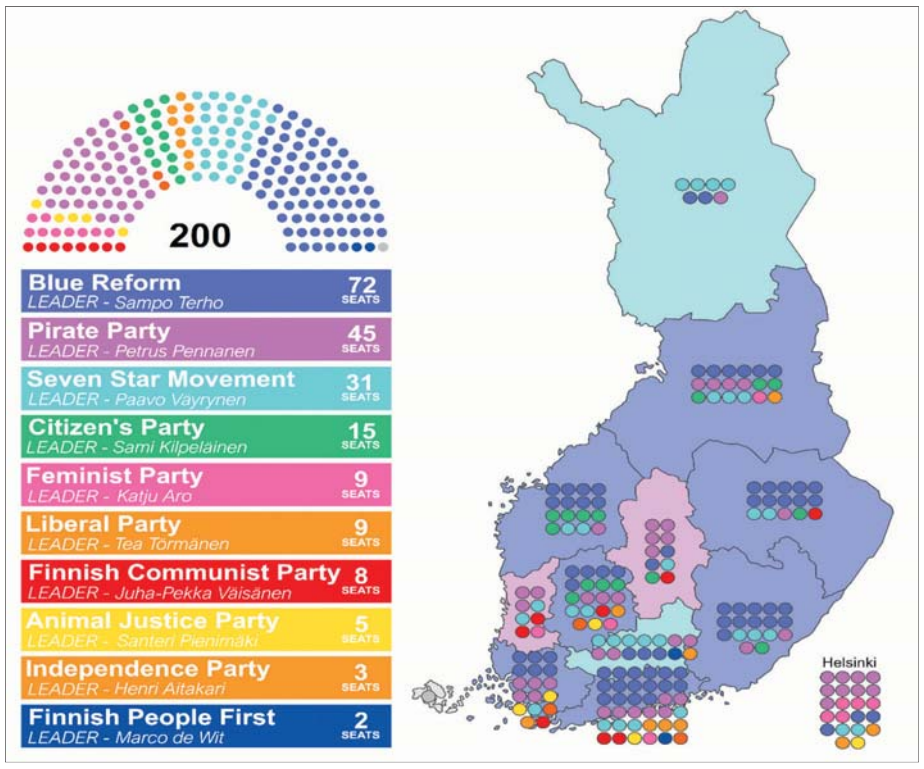

၂၀၁၉ ခုနှစ် လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါတီအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာရရှိမှု အခြေအနေ

ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအပေါ် D'Hondt စနစ်ဖြင့် တွက်ချက်ပြီး ကိုယ်စားလှယ်နေရာများအား သတ်မှတ်ရွေးချယ်သည်။ ပထမအဆင့်အနေဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုချင်းစီ၊ နိုင်ငံရေးပါတီမဟာမိတ်တစ်ဖွဲ့စီ၊ ပူးပေါင်းစာရင်းတစ်ခုစီနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အသင်းအဖွဲ့များအလိုက် အုပ်စု လေးမျိုးခွဲပြီး ၎င်းတို့ရရှိသော မဲများကို စုစည်းရေတွက်သည်။ ဒုတိယအဆင့်အနေဖြင့် အုပ်စုတစ်ခုချင်းစီ၌ ရရှိသောဆန္ဒမဲအရေအတွက်အလိုက် အဆင့်များ သတ်မှတ်သည်။ တတိယအဆင့်အနေဖြင့် ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အုပ်စုအလိုက်ရရှိသော မဲအရေအတွက်အလိုက် မဲအများဆုံးရရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်စာရင်း အစီအစဉ်အတိုင်း ပထမနေရာရှိကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား မဲအားလုံးကိုလည်းကောင်း၊ ဒုတိယနေရာရှိ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား မဲအရေအတွက် ထက်ဝက်ကိုလည်းကောင်း၊ တတိယနေရာရှိ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား မဲအရေအတွက် သုံးပုံတစ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ စတုတ္ထနေရာရှိ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား မဲအရေအတွက် လေးပုံတစ်ပုံကိုလည်းကောင်း စသည်ဖြင့် ခွဲဝေပြီး အဆင့်များ သတ်မှတ်သည်။ နောက်ဆုံးအဆင့်အနေဖြင့် အုပ်စုလေးစုရှိကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ မဲရရှိမှုအဆင့်အလိုက် သက်ဆိုင်ရာမဲဆန္ဒနယ်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများရရှိမှုအရေအတွက်ကို သတ်မှတ်သည်။

ကျင်းပပြီးစီးခဲ့သော လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများ

၁၉၀၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အတွင်း လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲစုစုပေါင်း ၃၈ ကြိမ် ကျင်းပခဲ့သည်။ ၃၈ ကြိမ်မြောက်လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများကို ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၄ ရက်တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ မဲပေးခွင့်ရှိသူ ၄၅၁၀၀၄၀ အနက် မဲပေးသူ ၃၀၉၉၇၆၀ ရှိပြီး မဲပေးမှု ၇၂ ဒသမ ၈ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သည်။ ဖင်လန်လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပရာတွင် ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် မည်သည့် နိုင်ငံရေးပါတီကမျှ စုစုပေါင်းဆန္ဒမဲများ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့်အထက် မရရှိခဲ့ကြပေ။ The Social Demo–cratic Party ပါတီက စုစုပေါင်းဆန္ဒမဲ ၅၄၆၄၇၁ (၁၇ ဒသမ ၇ ရာခိုင်နှုန်း)၊ The Finns Party ပါတီက ၅၃၈၈၀၃ မဲ (၁၇ ဒသမ ၅ ရာခိုင်နှုန်း)၊ The National Coaliation ပါတီက ၅၂၃၉၅၇ မဲ (၁၇ ရာခိုင်နှုန်း)၊ The Centre Party ပါတီက ၄၂၃၉၂၀ မဲ (၁၃ ဒသမ ၈ ရာခိုင်နှုန်း) စသည်ဖြင့်သာ အသီးသီး ရရှိခဲ့ကြသည်။ ထူးခြားချက်အနေဖြင့် ယခင်က လွှတ်တော်အတွင်းတွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာရရှိခဲ့ခြင်းမရှိသည့် နိုင်ငံရေးပါတီများအပေါ် ထောက်ခံမဲပေးမှုမြင့်တက်ခဲ့ပြီး ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ၎င်းပါတီများအပေါ် မဲပေးမှု၏ ၅ ရာခိုင်နှုန်းပိုမိုမဲပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

စာမျက်နှာ ၁၇ သို့

စာမျက်နှာ ၁၆ မှ

၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပမည်ဖြစ်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲများအတွက် လျာထားအစီအစဉ်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

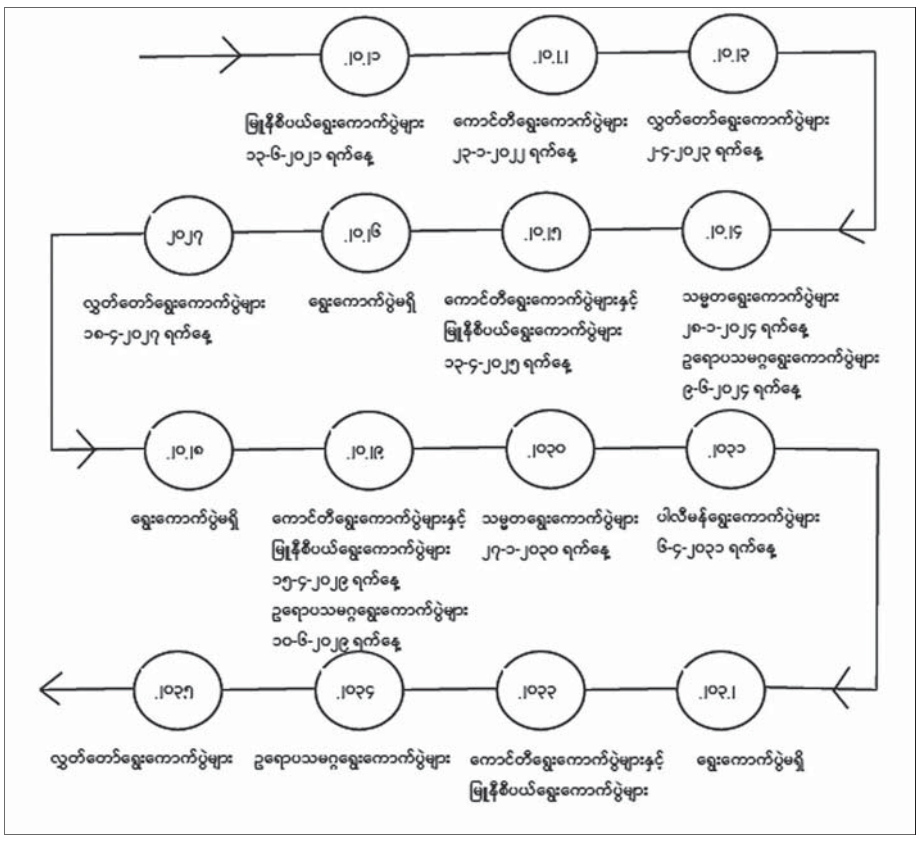

၂၀၂၁ ခုနှစ်မှ ၂၀၃၅ ခုနှစ်အထိ ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပမည့် လျာထားအစီအစဉ်

“ဖင်လန်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသည် ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်ရေးရရှိခဲ့ပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးနောက် စက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု လျင်မြန်စွာတိုးတက်ခဲ့သည်။ ဖင်လန်နိုင်ငံသည် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (Proportional Representation-PR)ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ပါတီများအနေဖြင့် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရတစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းကာ တစ်ပါတီ ကြီးစိုးမှုမရှိဘဲ အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါတီအများစုပိုမို ပါဝင်လာသည်။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ကို အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက်တွင် ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချနိုင်ပြီး လွှတ်တော်၏အခန်းကဏ္ဍကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေသည်”

သမ္မတရွေးကောက်ပွဲများ

သမ္မတရွေးကောက်ပွဲများကို ခြောက်နှစ်တစ်ကြိမ်ကျင်းပပြီး သမ္မတအဖြစ် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း နှစ်ကြိမ်ရွေးချယ်ခွင့်ရှိသည်။ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲကို ပုံမှန်အားဖြင့် အဆင့် နှစ်ဆင့်ဖြင့် ရွေးချယ်သည်။ ပထမအဆင့်၌ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အထက်ရရှိသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းမရှိပါက ဒုတိယအဆင့် ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပသည်။ ပထမအဆင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲအများဆုံးရရှိသူ နှစ်ဦးသာ ဒုတိယအဆင့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြန်လည်ယှဉ်ပြိုင်ရသည်။ အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသည့် ဖင်လန်နိုင်ငံသားတိုင်း သမ္မတရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးခွင့်ရှိပြီး နိုင်ငံပြင်ပရောက် ဖင်လန်နိုင်ငံသားများလည်း မဲပေးခွင့်ရှိသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီအဖြစ်မှတ်ပုံတင်ထားပြီးသည့် နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် မဲဆန္ဒနယ်အသင်းအဖွဲ့များအဖြစ် တည်ထောင်ထားသူများက သမ္မတလောင်းအမည်စာရင်းများကို တင်သွင်းခွင့်ရှိသည်။ သမ္မတလောင်းသည် ဖင်လန်နိုင်ငံသားစစ်စစ် ဖြစ်ရသည်။

မြူနီစီပယ်ရွေးကောက်ပွဲများ

မြူနီစီပယ်ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်များအား ရွေးချယ်သည့် မြူနီစီပယ်ရွေးကောက်ပွဲများကို လေးနှစ်တစ်ကြိမ်ကျင်းပပြီး မြူနီစီပယ်အဖွဲ့ဝင် (Municipal Councilors) အရေအတွက်မှာ မြူနီစီပယ်အတွင်းရှိ လူဦးရေအပေါ်မူတည်သည်။ အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီး ဖင်လန်နိုင်ငံအတွင်းရှိ မြူနီစီပယ် တစ်ခုခုတွင် နေထိုင်သည့်ဖင်လန်နိုင်ငံသားများ၊ ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ နိုင်ငံသားများ၊ အိုက်စ်လန်နိုင်ငံနှင့် နော်ဝေနိုင်ငံသားများ မဲပေးခွင့်ရှိသည်။ ထို့အပြင် ဖင်လန်နိုင်ငံအတွင်းတွင် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း နှစ်နှစ်ကြာနေထိုင်သည့် အခြားနိုင်ငံများမှ နိုင်ငံသားများလည်း မဲပေးခွင့်ရှိသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားပြီးသည့် နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် မဲဆန္ဒနယ်အသင်းအဖွဲ့များအဖြစ် တည်ထောင်ထားသူများက ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်စာရင်းများအား တင်သွင်းခွင့်ရှိသည်။ သက်ဆိုင်ရာမြူနီစီပယ် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲပေးခွင့်ရှိသူ၊ သက်ဆိုင်ရာ မြူနီစီပယ်အတွင်း နေထိုင်သူ၊ တစ်ပါးသူ၏ စောင့်ကြည့်အုပ်ချုပ်မှု အောက်မရှိသူများသာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအဖြစ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုများ ဖြေရှင်းခြင်း

သမ္မတရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအပေါ် အယူခံတင်သွင်းခွင့်မရှိဘဲ အခြားသော ရွေးကောက်ပွဲများအပေါ် အယူခံတင်သွင်းလိုပါက ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များကြေညာပြီးနောက် ၁၄ ရက်အတွင်း အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာတရားရုံးတွင် အယူခံတင်သွင်းနိုင်သည်။ တရားဥပဒေနှင့်မညီသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ အယူခံတင်သွင်းလိုပါက ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့် အကျိုးစီးပွား သို့မဟုတ် အခွင့်အရေးထိခိုက်နစ်နာသူ၊ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခု သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲတွင်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သည့် ပူးပေါင်းစာရင်းတွင်ပါရှိသူများက လည်းကောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲအား မမှန်ကန်သောနည်းလမ်းဖြင့် ကျင်းပခဲ့သည်ဟု အယူခံတင်သွင်းလိုပါက မဲဆန္ဒရှင် သို့မဟုတ် မြူနီစီပယ်တစ်ခုခုအတွင်းတွင် နေထိုင်သူကလည်းကောင်း အယူခံတင်သွင်းခွင့်ရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲအာဏာပိုင်တစ်ရပ်ရပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဥပဒေနှင့်မညီသည်ကို လည်းကောင်း၊ ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အား သက်ရောက်မှုရှိသည်ကို လည်းကောင်း စစ်ဆေးတွေ့ရှိပါက ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို ပြင်ဆင်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအား ပြင်ဆင်ရန်မဖြစ်နိုင်ပါက သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်တွင် သက်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲအလိုက် ရွေးကောက်ပွဲများ ပြန်လည်ကျင်းပသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာတရားရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျေနပ်မှုမရှိပါက အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တရားလွှတ်တော်ချုပ်ထံ အယူခံတင်သွင်းနိုင်သည်။

လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် ဥရောပသမဂ္ဂရွေးကောက်ပွဲများကို ပြန်လည်ကျင်းပခဲ့ရမှု မရှိသော်လည်း ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် မြူနီစီပယ် တစ်ခု၊ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြူနီစီပယ် တစ်ခုနှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် မြူနီစီပယ် သုံးခု၌ ရွေးကောက်ပွဲများ ပြန်လည်ကျင်းပခဲ့သည်။

ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲမှု

ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် ဥပဒေရေးရာဝန်ကြီးဌာနသည် ရွေးကောက်ပွဲများအား စီမံခန့်ခွဲကျင်းပရာတွင် တာဝန်အရှိဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရရွေးကောက်ပွဲအာဏာပိုင်များတွင် မဲဆန္ဒနယ်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီ ၁၃ ခု၊ မြူနီစီပယ်ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့ ၃၁၀၊ ရွေးကောက်ပွဲဘုတ်အဖွဲ့ ၂၀၀၀ ခန့်၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ကော်မရှင် ၅၀၀ ခန့်နှင့် ကြိုတင်မဲပေးရုံများတွင် ခန့်ထားသည့် ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိ ၁၀၀၀ ခန့် ပါရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲအာဏာပိုင်များတွင် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းပြုစုရာတွင် တာဝန်ရှိသည့် လူဦးရေစာရင်းပြုစုရေးအေဂျင်စီ (Digital and Population Data Services Agency) လည်း ပါဝင်ပြီး နိုင်ငံပြင်ပကြိုတင်မဲပေးမှုကို တာဝန်ယူရသည့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနလည်း ပါဝင်သည်။

ဖင်လန်နိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

ဖင်လန်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးစနစ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားပြီး ဖင်လန်နိုင်ငံသည် အချိုးကျဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ဖင်လန်နိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၇ ရက်က အတည်ပြုခဲ့ပြီး လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် မတ်လ ၁ ရက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကာ ၂၀၁၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်တွင် ပြင်ဆင်မှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ဖင်လန်နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ဥပဒေတစ်ခုတည်းမဟုတ်ဘဲ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအဆင့် သတ်မှတ်ထားသည့် ဥပဒေလေးမျိုး ပေါင်းစည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ အရေးအပါဆုံးဥပဒေမှာ ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံအက်ဥပဒေ (Constitution Act of 1919)ဖြစ်သည်။ ဒုတိယမြောက် အခြေခံအကျဆုံး ဥပဒေမှာ ၁၉၀၆ လွှတ်တော်အက်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ထားသည့် ၁၉၂၈ ခုနှစ် လွှတ်တော်အက်ဥပဒေ (Parliament Act of 1928) ဖြစ်သည်။ အခြားဥပဒေနှစ်ခုမှာ ဝန်ကြီးများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများအက်ဥပဒေ (Responsibility of Ministers Act) နှင့် ဗဟိုတရားရုံး၏စွပ်စွဲပြစ်တင်ခြင်းအက်ဥပဒေ (High Court of Impeachment Act) ဖြစ်သည်။ Aland ဒေသဆိုင်ရာ အခြားဥပဒေနှစ်ရပ်ရှိပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအဆင့်သတ်မှတ်ထားကာ Act of 1951 နှင့် Law of 1975 တို့ဖြစ်သည်။

နိဂုံး

ဖင်လန်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသည် ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်ရေးရရှိခဲ့ပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးနောက် စက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု လျင်မြန်စွာတိုးတက်ခဲ့သည်။ **ဖင်လန်နိုင်ငံသည် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်(Proportional Representation-PR)ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ပါတီများအနေဖြင့် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရတစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းကာ တစ်ပါတီ ကြီးစိုးမှုမရှိဘဲ အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါတီအများစုပိုမို ပါဝင်လာသည်။** ဖင်လန်နိုင်ငံသည် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ကို အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက်တွင် ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေးနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချနိုင်ပြီး လွှတ်တော်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေသည်။ ဖင်လန်နိုင်ငံ၏ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များကို လေ့လာရာတွင် အခန်းကဏ္ဍအလိုက် သက်ဆိုင်သောဝန်ကြီးဌာန/အဖွဲ့အစည်းများက တာဝန်ခွဲဝေ၍ ရွေးကောက်ပွဲအောင်မြင်စေရေး ဟန်ချက်ညီညီ ဆောင်ရွက်ကြသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဆန္ဒမဲရေတွက်ရာတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတင်သွင်းသည့် အမျိုးအစားလေးမျိုးဖြင့် သီးခြားစီရေတွက်၍ ရရှိသည့်ဆန္ဒမဲအရေအတွက်အပေါ် အဆင့်လိုက်ခွဲ၍ သတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် လွှတ်တော်အတွင်း ပါတီအားလုံး ပါဝင်လာနိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ဖင်လန်နိုင်ငံတွင် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ဖြင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများကို သိရှိလေ့လာသုံးသပ်နိုင်စေရန် ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။ ။

ကိုးကား

https://en.wikipedia.org/wiki/Finland
https://aceproject.org/ero-en/regions/europe/FI/finland-election-system-overview/view
https://www.infofinland.fi/en/information-about-finland/finnish-society/elections-in-finland
https://en.wikipedia.org/wiki/Elections_in_Finland
https://www.electionguide.org/elections/id/3125/
https://en.wikipedia.org/wiki/Parliament_of_Finland
https://vaalit.fi/en/frontpage
https://vaalit.fi/documents/5430845/7533147/Election+Act+714.pdf/1d551aba-bd8b-40bb-bb9e-8388a953b53e/Election+Act+714.pdf?t=1576233012000
https://vaalit.fi/en/county-elections
https://www.osce.org/files/f/documents/9/c/359301_1.pdf